

POSTANOWIENIE

30 czerwca 2025 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Tomasz Szanciło

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 30 czerwca 2025 r. w Warszawie wniosku K. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. o zbadanie spełnienia przez SSN X.Y. wymogów niezawisłości i bezstronności w sprawie I CSK 3587/24 z powództwa Syndyka masy upadłości Spółdzielni Pracy „V.” w upadłości likwidacyjnej w K. przeciwko K. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K., C. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji w likwidacji w K., A. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K., A.1. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w organizacji w likwidacji w K., C.1. spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w K. i Bank spółce akcyjnej w W. przy interwencji ubocznej po stronie powodowej: K.1. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym

odrzuca wniosek.

UZASADNIENIE

Pozwany K. sp. z o.o. w K., w piśmie z 16 kwietnia 2025 r., wniósł o stwierdzenie – na podstawie art. 29 § 5-7 i 9 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (dalej: „u.SN”) – że sędzia Sądu Najwyższego X.Y., wyznaczony do rozpoznania sprawy o sygn. akt I CSK 3587/24, nie spełnia wymogów niezawisłości i bezstronności. Podstawą wniosku był fakt podniesienia w skardze kasacyjnej zarzutu dotyczącego nieprawidłowości co do obsady składu Sądu Okręgowego, który wydał wyrok zaskarżony skargą kasacyjną – w składzie

uczestniczył sędzia powołany na urząd sędziego tego Sądu na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (dalej: „ustawa z 2017 r.”), podczas gdy sędzia X.Y. został powołany na urząd sędziego Sądu Najwyższego także z rekomendacji tak ukształtowanej Rady.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Wniosek podlegał odrzuceniu.

Zgodnie z art. 29 § 5 u.SN dopuszczalne jest badanie spełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego lub sędziego delegowanego do pełnienia czynności sędziowskich w Sądzie Najwyższym wymogów niezawisłości i bezstronności z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego powołaniu i jego postępowania po powołaniu, na wniosek uprawnionego, o którym mowa w § 7, jeżeli w okolicznościach danej sprawy może to doprowadzić do naruszenia standardu niezawisłości lub bezstronności, mającego wpływ na wynik sprawy z uwzględnieniem okoliczności dotyczących uprawnionego oraz charakteru sprawy.

Artykuł 29 § 9 u.SN nakazuje, by wniosek o zbadanie ww. wymogów czynił zadość wymaganiom przewidzianym dla pisma procesowego, a ponadto zawierał: 1) żądanie stwierdzenia, że w danej sprawie zachodzą przesłanki, o których mowa w § 5; 2) przytoczenie okoliczności uzasadniających żądanie wraz z dowodami na ich poparcie. Natomiast stosownie do art. 29 § 10 zd. 1 u.SN wniosek niespełniający wymagań, o których mowa w § 9, podlega odrzuceniu bez wezwania do usunięcia braków formalnych.

Wniosek pozwanego w oczywisty sposób nie czyni zadość tym wymaganiom. Wprawdzie we wniosku wskazano na okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego X.Y. na urząd sędziego Sądu Najwyższego, ale po pierwsze, jedynie w kontekście tego, że sędzia ten miałby orzekać (jednoosobowo) na tzw. przedsądzie co do skargi kasacyjnej pozwanego, w której został zawarty zarzut odnośnie do powołania sędziego w sądzie odwoławczym, bez wskazania jakichkolwiek okoliczności związanych z Jego powołaniem, a po drugie, nie odniesiono się w żaden sposób do postępowania sędziego po powołaniu, co samo w sobie stanowi

podstawę do odrzucenia wniosku, jako niespełniającego powyższych wymogów ustawowych.

Nie wskazano również, że ze względu na charakter sprawy i okoliczności związane z powołaniem sugerowany deficyt niezawisłości czy bezstronności sędziego może wywrzeć jakikolwiek wpływ na wynik tej konkretnej sprawy. Pozwany nie wskazał bowiem, jak w okolicznościach sprawy I CSK 3587/22 ewentualne naruszenie standardu niezawisłości lub bezstronności związane z powołaniem na urząd sędziego i późniejszym postępowaniem sędziego mogłoby wpływać na jej wynik (przy uwzględnieniu okoliczności dotyczących stron i charakteru sprawy). Można się jedynie domyślać, bo nie zostało to wprost wyartykułowane we wniosku, że chodzi o to, iż sędzia X.Y. miałby nie orzekać niezależnie i niezawisłe z uwagi na wskazany powyżej zarzut skargi kasacyjnej. Tyle że ta okoliczność (niezależnie od jej zasadności lub niezasadności) nie może sama w sobie stanowić podstawy wniosku z art. 29 § 5 u.SN.

Ponadto, jak wskazano, wnioskodawca nie odniósł się do samych okoliczności towarzyszących powołaniu X.Y. na urząd sędziego Sądu Najwyższego. W związku z tym mają one charakter ogólny i mogłyby oddziaływać na ocenę dochowania standardu niezawisłości i bezstronności w każdej sprawie rozpatrywanej przez sędziego, co w oczywisty sposób nie odpowiada założeniom ustawodawcy. Należy bowiem zaaprobować stanowisko zawarte w postanowieniu Sądu Najwyższego z 23 lutego 2023 r., I ZB 44/22, że przez okoliczności towarzyszące powołaniu sędziego na tle art. 29 § 5 u.SN należy rozumieć nie okoliczności o charakterze generalnym, odwołujące się do systemowych rozwiązań procesu powoływania sędziów (a zatem w istocie okoliczności dotyczące sposobu ich powołania), lecz indywidualne okoliczności powołania odnoszące się do konkretnego sędziego objętego wnioskiem o przeprowadzenie tzw. testu niezawisłości i bezstronności.

Podobne stanowisko zajął Naczelny Sąd Administracyjny, który w postanowieniu z 14 lutego 2023 r., I FSK 2040/22, wskazał, że przy ocenie zachowania standardu niezawisłości i bezstronności nie można oprzeć się jedynie na okolicznościach towarzyszących powołaniu sędziego. Tym samym podważenie

niezawisłości lub bezstronności sędziego nie może opierać się jedynie na stwierdzeniu, że sędzia został powołany na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej przepisami ustawy z 2017 r. Konieczne jest więc skonkretyzowanie, jakie okoliczności towarzyszące powołaniu konkretnego sędziego, a także występujące po jego powołaniu oraz mające ścisły związek z jego osobą i osobą wnioskodawcy mogą wpływać na brak bezstronności i niezawisłości sędziego w danej sprawie (zob. też np. postanowienie SN z 14 czerwca 2023 r., III CB 16/23).

Szczegółowa analiza przedmiotowego wniosku uzasadnia twierdzenie, że w odniesieniu do wskazanego w art. 29 § 5 w zw. z § 9 u.SN wymogu okoliczności towarzyszących powołaniu sędziego opiera się on w istocie nie na indywidualnych okolicznościach powołania sędziego X.Y. na urząd sędziego Sądu Najwyższego (żadna tego rodzaju zindywidualizowana okoliczność nie została przez wnioskodawcę powołana), lecz koncentruje się na występującej – zdaniem wnioskodawcy, co miałoby wynikać ze skargi kasacyjnej – systemowej nieprawidłowości powoływania sędziów, której wnioskodawca upatruje w ukształtowaniu Krajowej Rady Sądownictwa na podstawie ustawy z 2017 r.

Tego rodzaju abstrakcyjnie sformułowane zarzuty nie mogą odnieść skutku w postępowaniu toczącym się na podstawie art. 29 § 5 i n. u.SN, gdyż celem tej instytucji nie jest umożliwienie kwestionowania przewidzianego przez ustawodawcę systemu powoływania sędziów, ale ocena indywidualnych okoliczności dotyczących powołania konkretnego sędziego oraz jego zachowania po powołaniu, przy czym ocena ta powinna nastąpić w kontekście konkretnej sprawy.

Szczególnego zaakcentowania zatem wymaga, że z uwagi na fakt, iż przedmiotowy wniosek ma zmierzać do stwierdzenia niespełnienia przez sędziego Sądu Najwyższego wymogów (naruszenia standardu) niezawisłości i bezstronności w konkretnej sprawie, oczywiste jest, że nie wystarczy wskazanie okoliczności towarzyszących powołaniu danego sędziego Sądu Najwyższego (w szczególności ewentualnych wadliwości procedury nominacyjnej) i jego postępowania po powołaniu (przykładowo czynności jurysdykcyjnych, oświadczeń i wypowiedzi), które mogą wywoływać uzasadnione wątpliwości co do spełnienia przezeń wymagań niezawisłości i bezstronności, ale konieczne jest także wskazanie

okoliczności świadczących o tym, że deficyt ten może oddziaływać na wynik konkretnej sprawy, z uwzględnieniem – jak wskazano powyżej – okoliczności dotyczących stron i charakteru sprawy (zob. np. postanowienia SN: z 15 listopada 2022 r., III CB 5/22; z 31 lipca 2023 r., I NB 5/23; z 8 kwietnia 2025 r., III CB 14/25).

Powyższe świadczy, niewątpliwie, o niedochowaniu wymagań z art. 29 § 9 u.SN. Zgodnie z art. 29 § 10 u.SN brak ten ma nieusuwalny charakter, co skutkuje odrzuceniem wniosku.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia.

[P.L.]

[r.g.]